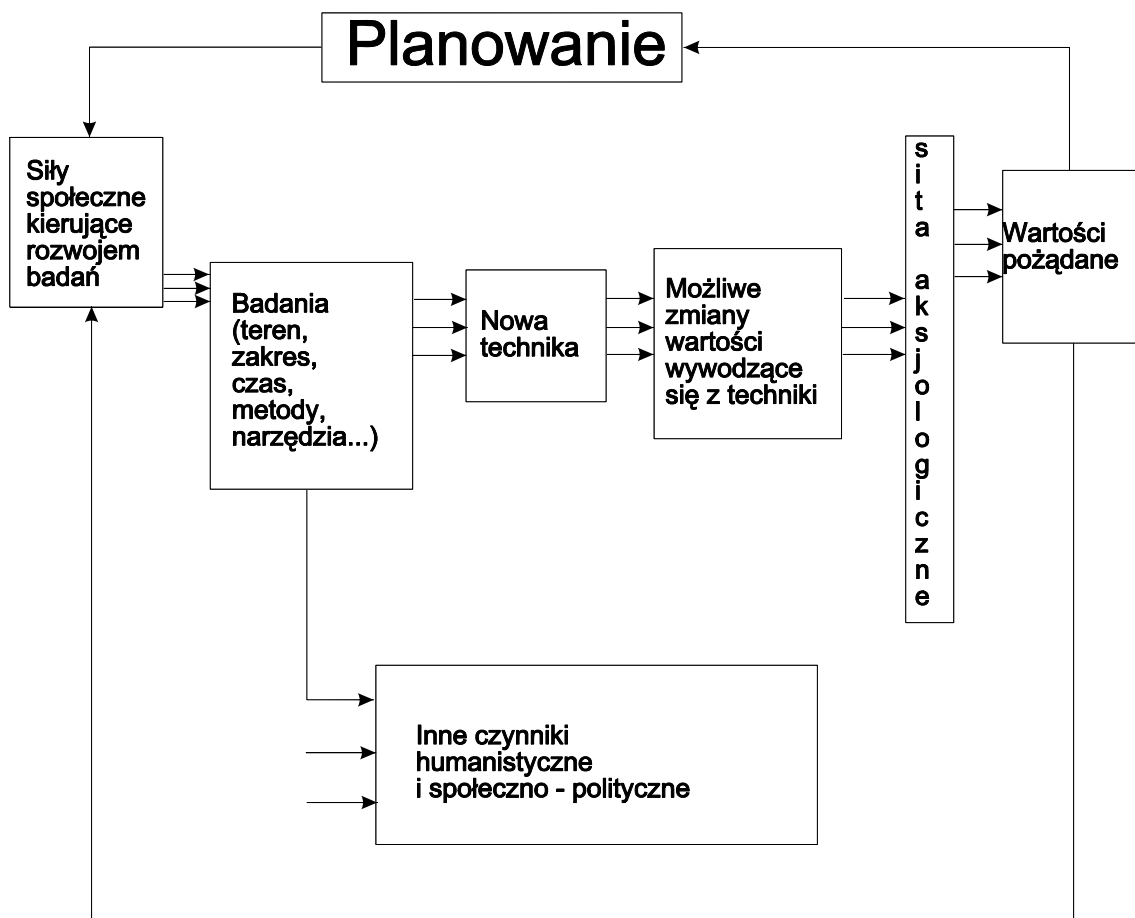

CZY TECHNIKA NAM ZAGRAŻA?

NOGA Henryk, RP

Wobec środowiska naturalnego, jednostki i społeczeństwa funkcjonują potrzeby nie tylko materialne, ale także kulturalne i duchowe. Potrzeba wysiłków naukowo-badawczych w dziedzinie analizy społecznych i psychologicznych konsekwencji postępu technicznego, "przesiewania" ich przez "sita" wartości społecznych, odniesień humanistycznych i politycznych wiąże się z oczekiwaniami naszego społeczeństwa. Jako istoty ludzkie tkwimy nie tylko w otoczeniu nowoczesnej techniki, lecz także w specyficznym otoczeniu wiedzy naukowej, która technice dostarcza podstaw do budowania środowiska sztucznego.

Schemat pętli sprzężenia zwrotnego między techniką a wartościami ludzkimi
(za J. Bańka. Cywilizacja - obawy - nadzieje. MAW 1979 Warszawa str.22.

Schemat - model może ułatwić ocenę kryteriów aksjologicznych, pełniących funkcję regulatorów pętli sprzężenia zwrotnego między techniką a wartościami ludzkimi. W przedstawionym schemacie główną sprawą jest dobór wartości, które chcemy zachować, a które można potraktować jako historycznie zbywalne.

Nasze pewne "opóźnienie" w rozwoju techniki wobec krajów bardziej technicznie rozwiniętych sprawia, że społeczeństwo nasze "nie wyzbyło się jeszcze wielu pozytywnych cech społeczeństwa antroponaturalnego ze względu na stosowanie planowania, zwłaszcza w powiązaniu z przewidywaniem przyszłości społecznej i wielodyscyplinowością".

Cywilizacja techniczna powoduje zniszczenia, które możemy propagować następująco:

1. Zniszczenia ekologiczne. Zachwianie równowagi, która powstała na Ziemi i w Kosmosie na przestrzeni milionów lat. Potrafimy technicznie zakłócić tę równowagę, nie umiemy jednak tworzyć nowej, bardziej dla nas korzystnej równowagi, co grozi zniszczeniem i środowiska i przestrzeni, a dla ludzi oznacza to pogorszenie jakości życia.
2. Szkody biologiczne. Obszary Ziemi nie nadają się do życia, zanikają pewne gatunki roślin i zwierząt.
3. Szkody psychologiczne. Są to nadmierne stresy powodowane przez życie w wielkich miastach, frustracje towarzyszące cywilizacji konsumpcyjnej, alienacji pracy, napięcia w życiu prywatnym i rodzinnym.

Wiek XX zmienił sposób traktowania problematyki człowieka przez naukę, zarówno w zakresie nauk przyrodniczych, technicznych, jak humanistycznych. Doprowadziło to do powstania nowych dyscyplin na pograniczu nauk humanistycznych i przyrodniczo-technicznych, eutyfronika stanowi jeden z przykładów tego procesu.⁷

Przedmiotem zainteresowania eutyfroniki (osobnej gałęzi wiedzy) stała się krytyczna analiza koncepcji rozwoju cywilizacji technicznej z punktu widzenia wyboru jakości życia i eliminowania szkód psychologicznych spowodowanych przez postęp cywilizacji. Eutyfronika jest specyficzną nauką opisową, traktującą o oddziaływaniu zmienionych przez technikę warunków życia i pracy na psychosferę ludzką. Ale także nauką normatywną, zmierzającą do zachowania i rozwinięcia humanistycznych wartości.⁸ Wartości ludzkie to wartości konstytuujące tzw. sferę uczuć, a więc takie wartości jak: miłość, przyjaźń, umiejętność współżycia, nawiązywania wzajemnych kontaktów. Pod wpływem szybkiego tempa współczesnego życia, następuje zjawisko słabnięcia rodzinnych kontaktów, rodzinnych więzi, a nawet uczuć, tak niezbędnych dla prawidłowego rozwoju zwłaszcza młodego człowieka - przyszłego pracownika.

Realizując zadania zawodowe nauczyciel techniki wpływa na świadomość czym jest technika wśród uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum. Jednym z głównych celów nauczania przedmiotu TECHNIKA jest przygotowanie przyszłych użytkowników, konstruktorów i wynalazców do korzystania z osiągnięć techniki. Swoistego znaczenia nabiera przysposobienie do korzystania z dóbr postępu technicznego i wiedzy naukowej. W szkole podstawowej jest czas na takie zaplanowanie lekcji, by w ich tematyce znalazły się problemy historyczne, ale także problemy współczesne i przyszłościowe. Jest to niezbędne biorąc pod uwagę prawidłową realizację zadań zawodowych nauczyciela techniki. Umiejętności nauczycielskie to:

- 1) kontaktowanie się między sobą i kierowanie zespołem,
- 2) wiadomości i umiejętności technologiczne i manipulowanie rzeczami,
- 3) umiejętności konstrukcyjno - racjonalizatorsko – wynalazcze.

Należy oczekiwać samorealizacji nauczycieli techniki w pracy zawodowej. Takie potraktowanie zadań zawodowych nauczyciela techniki ułatwi zrozumienie przez uczniów potrzeby zabezpieczenia się przed zniszczeniami ekologicznymi, szkodami biologicznymi i psychologicznymi.

Bibliografia

1. Bańka J. Cywilizacja - obawy i nadzieje. Warszawa 1979.
2. Depešová, J., Příprava učitel'ov na prácu s deťmi so špeciálnymi potrebami so zameraním na technické vzdelávanie. In: Zborník Příprava učitel'ov elementaristov a európsky multifunkčný priestor. Prešov: PU PF. 2005. s. 595 – 600. ISBN 80-8068-372-7.
1. DEPEŠOVÁ, J., Ľudové remeslá v zahraničí. In: Zborník *Technické vzdelanie ako súčasť všeobecného vzdelania*. B. Bystrica: FPV UMB, 2005. s. 89 – 92. ISBN 80-80-83-151-3.
2. DEPEŠOVÁ, J., Činnostná terapia postihnutých a tradičné technológie. In: Zborník *Technické vzdelanie ako súčasť všeobecného vzdelania*. B. Bystrica: FPV UMB. 2002. s. 190 – 195. ISBN 80-8055-734-9.
3. Mastalerz E., Božek A., *Kształtowanie postawy ucznia priorytetowym zadaniem edukacji ogólnotechnicznej*, [w:] Cz. Plewka (red.), *Research In Didactics of Chemistry*, Dyduchem, Kraków 2006.
4. Nowacki T.W. Kształcenie zawodowe w służbie nauki, gospodarki i kultury narodowej. Warszawa 1978.
5. Pytel K., *Wpływ Internetu na rozwój i zachowanie dzieci i młodzieży*, [w:] *Konferencja naukowa: Cyberuzależnienia*, 9.X.2006 r. Wyd. Pedagogiczny Akademii Pedagogicznej w Krakowie / red. Elżbieta Mastalerz; AP im. KEN w Krakowie IT. — Kraków : AP im. KEN, 2006. — (Monografia / Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).
6. Pytel K., *Wybrane przykłady wykorzystania hybrydowych układów pozyskiwania energii odnawialnej*, Ogólnopolskie Forum Odnawialnych Źródeł Energii 2004, Warszawa 29-31 III 2004.
7. Pytel K., *Ocena znajomości technik e-lerningu przez wybraną grupę studentów uczelni pedagogicznej*, [w:] Walat W.(red.), *Technika-Informatyka-Edukacja. Teoretyczne i praktyczne problemy edukacji informatycznej*, Rzeszów 2007.
8. Toffler A. Szok przyszłości. Warszawa 1974.
9. TOMKOVÁ, V.: Grafické vyjadrovanie žiakov 9. ročníka základných škôl. In.: Zborník Modernizace vysokoškolské výuky technických předmětů II.. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2006. 200s. ISSN 1214-0554, ISBN 80-7041-847-8
10. TOMKOVÁ, Viera: Grafické vyjadrovanie žiakov základných škôl v edukačnom procese. In *TECHNIKA - INFORMATIKA - EDUKACJA* Tom V. Sandomierzu: Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, 2006, s. 57-60. ISBN 83-88845-69-1.
11. TOMKOVÁ, Viera: Grafické vyjadrovanie žiakov základných škôl. In *Trendy ve vzdělávání 2006. Edukační technologie a inovace technického vzdělávání*. Olomouc: VOTOBIA Olomouc, 2006, s. 178-181. ISBN 80-7220-260-X.
12. TOMKOVÁ, V. – VARGOVÁ, M.: Súčasný stav ovládania práce s PC u študentov učiteľ'stva 1. stupňa základných škôl. In.: Zborník Vplyv technickej výchovy na rozvoj osobnosti žiaka. Nitra: PF UKF, 2002. str. 163-166. ISBN 80-8050-540-3
13. VARGOVÁ M., DEPEŠOVÁ J., *Poznámky k niektorým pojmom technickej terminológie*. In: Vplyv technickej výchovy na rozvoj osobnosti žiaka. Zborník. 1. vyd. Nitra: PF UKF, 2000. 107-110 s. ISBN 80-8050-459-8.
14. VARGOVÁ M. TOMKOVÁ V., *Pracovné vyučovanie v súvislosti s prácou s počítačom*. In: Vplyv technickej výchovy na rozvoj osobnosti žiaka. Zborník. 1. vyd. Nitra: PF UKF, 2002. 167-170 s. ISBN 80-8050-540-3.

Lektoroval: Dr inž. Krzysztof Pytel, IT - Akademia Pedagogiczna Kraków

Kontaktní adresa:

Henryk Noga,
Akademia Pedagogiczna – Kraków, ul. Podchorążych 2, 30-087 Kraków, senoga@cyf-kr.edu.pl